

مجتهد مردمی

آیت الله «حاج شیخ مجتبی قزوینی» فرزند مرحوم «شیخ احمد تنکابنی قزوینی» در سال ۱۳۱۸ هجری قمری (۱۲۷۹ هجری شمسی) در یکی از روستاهای قزوین و در خانواده‌ای روحانی متولد شد. او پس از گذراندن دوران کودکی، با مقدمات و مبانی علوم حوزوی در شهرهای قزوین و تهران آشنا شد.

در ۱۲ سالگی به همراه پدر به عراق رفت و ۷ سال در شهر نجف، به تحصیل علوم حوزوی و در محضر حضرات آیات «سید محمد کاظم یزدی»، «میرزا محمد تقی شیرازی» و «میرزا محمد حسین نائینی» اشتغال داشت.

آیت الله حاج شیخ مجتبی قزوینی پس از آن به ایران و زادگاهش قزوین مراجعت کرد و در مدت ۲ سال، با افکار و اندیشه‌های آیت الله «سید موسی زرآبادی قزوینی» آشنا شد و در نتیجه، به سیر و سلوک شرعی روی آورد و به جستجوی اسلام ناب و عرفان و فلسفه اسلامی پرداخت.

وی پس از آن به شهر قم رفت و پس از ۲ سال تلمذ در محضر آیت الله «شیخ عبدالکریم حائری» موفق به اخذ اجازه اجتهاد از وی شد.

آیت الله شیخ مجتبی قزوینی پس از آن به شهر مشهد آمد و در محله «دریادل» و در کنار تکیه و مسجد «علی اکبری‌ها» ساکن شد. وی در این مدت ضمن اقامه نماز در مسجد مروی‌ها، در محضر حضرات آیات «آقا بزرگ حکیم»، «میرزا محمد آقازاده»، «سید اسدالله عارف یزدی»، «شیخ موسی خوانساری»، «میرزا مهدی غروی اصفهانی» و «حاج آقا حسین قمی» بهره مند شد.

وی پس از آن در حوزه علمیه مشهد به تدریس پرداخت و علاوه بر آن، در رسیدگی به احوال و اوضاع طلاب نیز اهتمام داشت.

زندگی بسیار ساده‌ای داشت و با وجود این، از نیازهای خود نیز چشم می‌پوشید دارای خود را در اختیار طلاب تنگدست قرار می‌داد. نمونه‌ای از تقوا و دوری از دنیا و مقام و شهرت بود و برای طلاب علوم دینی، مایه تسلی و دلگرمی بود.

در برخورد با طلاب، همواره شخصیت آنان را رعایت می‌کرد و برای سادات احترامی ویژه قائل بود. در مدت حدود ۴۰ سال تدریس در حوزه علمیه مشهد، شاگردان زیادی را تربیت کرد که از آن جمله می‌توان به حضرات آیات

«سید علی سیستانی»، «محمدباقر ملکی میانجی»، «عباس واعظ طبسی»، «عبدالنبی کجوری»، «ابوالقاسم خزعلی»، «اسماعیل صالحی مازندرانی»، «سید جعفر سیدان»، «محمد واعظ زاده خراسانی»، «سید مهدی عبادی»، «سید عبدالکریم هاشمی نژاد»، «کاظم مدیر شانه چی»، «محمدرضا حکیمی»، «اسماعیل فردوسی پور»، «عبدالجواد غرویان»، «محمدرضا دهشت»، «مهدی مروارید»، «علی اکبر الهی خراسانی» و ... نام برد.

از جمله تالیفات آیت الله شیخ مجتبی قزوینی می توان به کتاب «بیان الفرقان» در ۵ جلد اشاره کرد. علاوه بر آن، رساله‌هایی در «معرفه النفس»، نقد اصول یازده گانه ملاصدرای شیرازی و آثاری در علوم غریبه از ایشان به جا مانده است. وی در کنار تدریس و تألیف، حضوری فعال در مسائل سیاسی و اجتماعی داشت و در دفاع از نهضت امام خمینی (ره) نقش مهمی ایفا کرد. آیت الله حاج شیخ مجتبی قزوینی سرانجام روز ۲۲ ذی الحجه سال ۱۳۸۶ قمری مصادف با ۱۴ فروردین سال ۱۳۴۶ شمسی دار فانی را وداع گفت و پیکر وی در صحن عتیق (انقلاب) حرم مطهر رضوی به خاک سپرده شد.

مرحوم استاد «محمدرضا حکیمی» در بخشی از کتاب «مکتب تفکیک» به شرح زندگی آیت الله شیخ هاشم قزوینی پراخته است و شرح احوال وی در کتاب‌هایی از جمله «فرزانه فروزنده جان‌ها و دل‌ها» نوشته «غلامرضا گلی زواره» نیز منتشر شده است.